

МОРБИЛИ (*БРУСНИЦА, ДРЕБНА ШАРКА*) е остро инфекциозно заболяване с много висок контагиозен индекс (до 100%) и комплекс от клинични прояви-висока температура, катар на горните дихателни пътища и конюнктивит, макуло-папулозен обрив по кожата и типичен обрив по лигавицата на бузите. Причинява се от вирус *Morbilivirus morbilorum*, неустойчив на външни условия и дезинфектанти. След преболедуване остава траен имунитет.

Епидемиология: Източник на инфекция е само болния, като вирусът се отделя в околната среда 2-3 дни преди първите болестни прояви. Заболяването се разпространява по въздушно-капков път. Възприемчивостта е много висока, контагиозният индекс е 95-100%. Инкубационният период е от 9 до 14 дни, по изключение може да бъде и по-дълъг-до 17 дни, а при лица с непълнен имуен статус той е още по-дълъг – до 21-28 дни.

Клинична картина: Заболяването протича в 3 обособени стадия.

- **Катарален стадий** - постепенно начало с покачване на температурата, обща отпадналост, изразен катарален синдром (ринит с обилна секреция, трахеобронхит с мъчителна кашлица), конюнктивит с парене и сълзене, оток на клепачите, фотобомия. Стадият продължава 3 дни, като в края му по букалната лигавица се виждат петната на Филатов-Коплик (белезникави, трудно свалящи се, разположени върху силно зачервена лигавица).
- **Обривен стадий** - започва след 3-тия ден с ново покачване на температурата, влошаване на общото състояние и появата на обрив, който започва зад ушите, обхваща постепенно лицето, шията, смъква се по трупа и към пети-шести ден достига крайниците. Обривът е монотипен, несърбящ. Обривният стадий продължава 3 дни.
- **Реконвалесцентен стадий** - след 6-я ден с нормализиране на температурата и постепенно изчезване на обрива.

При неимунизирани лица болестта протича като средно тежка или тежка форма: температура и интоксикация, катарални прояви, диарийен синдром и обилен, често хеморагичен обрив. Честа е първична морбилна пневмония. Други усложнения - бронхити, плеврити, миокардити, пиелити, менингити, енцефалити.

При непълно имунизирани лица болестта протича леко, с удължен инкубационен период, дискретен обрив,

Диагноза: Базира се върху епидемиологичните данни за контакт с болен, наличието на петна на Филатов-Коплик. Вирусологичното изследване на кръв, урина и серологично изследване по ELISA потвърждават диагнозата.

Лечение: Лечението се провежда в домашна или болнична обстановка. Назначава се течна-кашавата диета, повече течности, плодови сокове, витамини, шипков чай, антипиретици. При развитие на усложнения се прилагат антибиотици и други терапевтични мерки според тежестта на случая. Прогнозата е добра при леките форми и не до там добра при по-тежките, при които се наблюдават усложнения от страна на ЦНС и дихателната система.

Профилактика: Единственото сигурно и най-ефикасно средство за предпазване е имунизацията с комбинирана ваксина срещу Морбили_Рубеола_Паротит, която е задължителна за Р.България. За изграждането на пълен имунитет е необходимо децата да бъдат обхванати с 2 дози, като първата доза се поставя на 13-месечна възраст, а реимунизацията се прави на 12 години. Поради ненавършената имунизационна възраст, сред неваксинираните лица, най-много са децата-кърмачета. По тази причина те са особено уязвими към заболяването и са най-добре защитени само ако е постигнат достатъчно висок колективен имунитет, т.е. поне 95% обхват на населението в дадена общност с 2 дози морбилна ваксина.

Профилактични мерки и противоепидемични мерки:

- осигуряване на общопрактикуващ лекар по местоживеење,
 - редовно имунизирание съгласно имунизационния календар на Р.България
 - избягване на контакт с заболели и съмнително заболели лица,
 - изолация на заболелия в дома или болнично заведение
 - незабавна консултация/преглед с лекар при поява на признаци на заболяване
 - Избягване на посещения в региони, където има потвърдени случаи на морбили
- особено за неимунизирани лица или за лица, които не знаят своя имуен статус!

Епидемиологична ситуация:

- В момента в Европа има епидемично разпространение на морбили в редица държави, поради факта, че имунизацията с противоморбилна ваксина е препоръчителна, а не задължителна. Според доклада на Европейския център за контрол на заболяванията към края на м.юли 2018г. най-голям брой случаи в ЕС са съобщени във: Франция-2380, Гърция-2075, Италия-1715, Румъния- 504. Значителен брой заболявания от морбили са съобщени и от други държави на Европейския континент: Украйна - 18 188 случая, Сърбия-4784, Русия-1063, Македония-64; За 2018г. починалите от морбили са 72 лица. Според доклада на Европейския център за контрол на заболяванията над 81% от всички заболели са неимунизирани, а останалите са или имунизирани само с 1 доза или са без данни за проведена имунизация.
- В България, където морбилната ваксина е задължителна, през 2018 г. има 13 регистрирани случая. А от началото на 2019г.-21 случая на морбили в Благоевградска област, първият от които е на неимунизирано дете, пребивавало в чужбина.

РОДИТЕЛИ, ИМУНИЗИРАЙТЕ ДЕЦАТА СИ !

ПОЕМЕТЕ ОТГОВОРНОСТ ЗА ТЯХНОТО ЗДРАВЕ И ЗДРАВЕТО НА ОКОЛНИТЕ !